D. O. M.

DE EXOSTOSI.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

Quo vivimus motu, eodem continuò morimur; ad vitam enim moveri essentiale: hinc jugis illa partium deperditio, necessarium interitûs & ruinæ rudimentum. Ne mireris ergò quòd ex tenerrimis machinulis conflatus homo, tam citò fatiscat. Quantò autem facilior erit hæc ruina, si innatæ jungatur debilitati irruens sæva morborum cohors! Quid? si ipsa afficiantur ossa, totius ædificii fundamentum & basis? Hoc tamen non rarum, & morbus de quo agere hîc mens nobis est, *exostosis*, frequentiùs heu! ossa vel maxima invadit. Anteaquàm verò hanc describamus, pro vetusto scholarum more, partium quæ morbi sedes sunt, anatomica tractatio à nobis exponenda; de ossibus ergò generatìm dicendum.

Delort Defend— rue Pičpy

EX ANATOMIA.

Partes corporis duriſſimæ ſenſûs expertes, fulciendis defendendisque mollibus deſtinatæ, ſunt oſſa, quorum externa configuratio primùm conſideranda, nempè ipſorum magnitudo, figura, partes, & color. In oſſium magnitudine horum longitudo, amplitudo, & ſpiſſitas attendendæ. Partes ſunt oſſis tres præcipuæ : ſcilicet corpus & extremitates.

Duplicis generis ſunt eminentiæ, quarum aliæ oſſis corpori continuæ ſunt; ita ut unam conſtituant partem, & *apophyſes* dicuntur; aliæ tanquam partes additæ & oſſis corpori accommodatæ haberi poſſunt, & vocantur *epiphyſes* : hæ verò plerùmque in infantibus ſolis perſpiciuntur; nam in ætate grandiori apophyſes fiunt. Sint in exemplum eminentiæ tres quæ in parte femoris ſuperiore adſunt, & quæ maceratione in aqua vel alio medio facilè in pueritiâ ſeparantur ab oſſis corpore, difficillimè verò disjunguntur in adulto.

Variis deſignantur nominibus tùm *apophyſes*, tùm *epiphyſes*, pro ipſarum figurâ, uſu, & ſitu. Undè relativè ad figuram *caput*, *collum tuberoſitas*, *coronoïdes*, *ſtyloïdes*, *maſtoïdes*, *&c.* relativè ad uſum *trochanter*, relativè ad ſitum *tranſverſa*, *obliqua* dicuntur. Communes uſus habent *apophyſes* & *epiphyſes*, qui ad oſſium articulos præcipuè pertinent, explicitâ magis extremitatum ſuperficie; ad muſculorum inſertionem præcipuè conferunt oſſium eminentiæ.

In duas claſſes dividuntur oſſium externæ cavitate, quarum aliæ articulationibus anſam præbent, aliæ nihil iis inſerviunt. Magnæ vel parvæ priores. Illæ *cotyloïdes* dicuntur, quales ſunt oſſium innominatorum cavitates. Hæ *glenoydes* dicuntur, quales ſunt ſcapularum cavitates. Innumera ſunt cavitatum nomina, quæ nullum pro articulationibus uſum habent : vocantur enim *fovea*, *ſinus*, *ſinuoſitas*, *ſciſſura*, *foramen*, *canalis*, *fiſſura*, *&c.* Pleræque illæ cavitates in uno oſſe inveniuntur : ſunt tamen aliæ quæ per plurium oſſium unionem efformantur : undè in communes & proprias diſtinguntur : communium

exemplum adeſt in orbitâ quæ ſeptem oſſibus componitur ; propriarum exemplum vide in coronalibus foveis oſſis coronalis.

Ad oſſium externam conformationem referuntur quoquè horum connexio, perioſteum, cartilagines, ligamenta, glandulæ mucilaginoſæ, & ſynovia. Cùm autem hîc longior foret harum partium deſcriptio, pro viribus cuique interroganti dabitur reſponſio.

Fibris componuntur oſſa, quarum intertextura tres efformat ſubſtantias, dictas, *aliam compactam*, aliam *cellularem* vel *ſpongioſam*, & tertiam *reticularem*. Extùs perſpicitur prima, dùm intùs cernitur ſecunda: ſunt etiam oſſa, ut ea quæ carpum & tarſum conſtituunt, ubi omnem ferè maſſam componit hæc ſubſtantia. In aliis oſſibus, cylindricis putà, ut femore, tibiâ &c. extremitates tantummodò occupat ſubſtantia cellularis, cùm horum oſſium partem mediam ſubſtantia compacta ferè omninò adſtruit. Lamellis hæc in ſeſe invicem incumbentibus efformatur: quæ quidem lamellæ in oſſibus per longum temporis intervallum aëris injuriis expoſitis facilè patent; ſicut & in oſſibus maceratis & in acido minerali copioſâ aquâ debilitato emollitis. Has inter ſe adhærere, mediante ſucco glutinoſo, cujus exiſtentia vix demonſtrari poteſt, huc uſque creditum fuit: *Gagliardus* autem putabat plurimis in locis diverſimodè has interrumpi parvis oſſiculis, vel clavis quibus inter ſe connectebantur: ſolus autem talem vidit diſpoſitionem; undè vix huic fides habenda. Veriſimiliùs quidem eſt lamellas inter ſe uniri fibris quæ ex unâ ad aliam tranſeunt; forſan etiam ab harum mutuo contactu pendet earumdem cohæſio: oſſium ſoliditas à ſubſtantiâ compactâ præcipuè oritur.

Oſſibus in longis, ut femore, humero, &c. pars media ſpiſſiſſimâ gaudet ſubſtantiâ compactâ; hanc verò poſteà eò uſque minuere obſervatione conſtat, ut in extremitatibus oſſis leviſſima ſit; quod provenire videtur à ſucceſſivâ lamellarum internarum ſeparatione, quæ diverſis modis incurvantur ad ſubſtantiam cellularem efformandam. Ea igitur ſola animadvertitur differentia inter ſubſtantias compactam & cellularem, quòd in hâc remotiſſimæ ſunt lamellæ, dùm in illa maximè proximæ ſunt, & per omnia ferè puncta ſeſe tangunt.

Rete quoddam efformat ſubſtantia reticularis, undè etiam huic nomen. Fibris componitur ſolitariis & vario ſenſu implicitis: plus minusve ſpiſſa eſt variis in oſſibus, & in nonnullis, præcipuè in minimis, multam habet cum ſubſtantiâ cellulari analogiam: medullam ſuſtinere & fulcire pro uſu habet.

In maximas, mediocres, & minimas dividi poſſunt oſſium internæ cavitates. Priores videas in oſſium longorum parte mediâ, ut in femore, humero, tibiâ, &c. Mediocres, ſunt cellulæ, hoc eſt, interſtitia à ſubſtantiâ ſpongioſâ efformata: varias & magnitudinem & figuram habent hæ cavitates, & inter ſe communicant. Ad minimas cavitates referri poſſunt foramina & canales vaſorum tranſitui inſervientia, ſicut & inſenſiles poroſitates quibus medullæ partes ſubtiliſſimæ oſſium ſubſtantiam penetrant.

Parte oſſium recentium in interiore perſpicitur ſubſtantia mollis, *medulla* dicta in oſſibus longis, ubi maſſam parte mediâ efformat, & *ſuccus medulloſus* in eorumdem oſſium parte cellulari & in omnibus aliis oſſibus. Magnam cum adipe ſimilitudinem habet medulla: undè non ſine ratione putant quidam harum uſus ferè eoſdem eſſe. Medulla enim per venas in ſanguinis maſſam rediens, ſalium acrimoniam, ſicut adeps, minuit: hujus pars ſubtiliſſima inter oſſeas fibras continuò ſeſe inſinuans, has ſuâ onctuoſitate emollit, magis flexibiles & ſubmiſſas reddit, ideòque minùs fragiles. Plurimis comprobavit experimentis celeberrimus *Duverney* minimas medullæ concuſſiones maximè doloriſicas ſenſationes excitare: quod certè ab ejus parte membranaceâ pendet, cùm plurimis nervis obruatur.

Omnes oſſium recentiorum partes vaſa ſanguinea habent, quæ ad tres claſſes reduci poſſunt, quorum alia partes oſſis externas percurrunt, alia in horum ſubſtantiam ſeſe inſinuant; ultima tandem uſque ad cavitates internas penetrant. Hæc ad Anatomiam ſufficiant; nunc ad Chirurgiam deveniamus.

EX CHIRURGIA.

Exoſtoſis eſt tumor in oſſis ſuperficie natus, vel hujus corporis tumefactio, vividiſſimo in primordiis ſtipata dolore. Diverſas quidem in claſſes diſtribui poſſent exoſtoſes : nobis autem ſufficit duas tantùm ponere præcipuas, quarum una *per infiltrationem*, & altera *per effuſionem* dicuntur. Univerſalis vel particularis eſt prior, univerſalis, quandò totum os afficitur, particularis, quandò una tantùm hujus pars ægrotat. De poſteriori exoſtoſi eadem ſtatui poteſt diviſio. Oſſa in quibus plerùmque univerſalis non eſt exoſtoſis, ſunt femur, humerus, tibia, peroneum, radius, cubitus, coſtæ, oſſa innominata & oſſa cranii. Sæpiſſimè è contrà univerſalis obſervatur exoſtoſis in carpi, metacarpi, tarſi oſſibus, in vertebris aliiſque ſimilibus.

Quàm maximè variæ ſunt exoſtoſium cauſæ : ſunt enim quædam ictu, lapſu, vel alio exteriori obſtaculo productæ : aliæ ab ipſo ſanguinis vitio, ut venereo, ſcorbutico, cancroſo, &c. proveniunt. Oſſeas perſpici ſupereminentias in fracturis propè collum rarum non eſt. Hæ verò à ſuccis oſſibus fractis ſuppeditatis non oriuntur ; veniunt plerùmque à nimiâ & continuâ compreſſione in partes à ſpleniis vel ligaturis nimis ſtrictis & durioribus exercitâ. Exoſtoſes quoquè carnibus repletæ nonnunquàm inveniuntur, & in Magiſtri celeberrimi *Petiti* de oſſium morbis tractatu talis adeſt obſervatio. Quæ oſſa ſpongioſa & præcipuè epiphyſes invadunt exoſtoſes, eæ multò ampliores quàm aliæ ſuperveniunt.

Diverſa quoquè ſunt hujus morbi ſigna : facilè certè diſtinguitur benigna exoſtoſis, præſertim ſi à cauſâ externâ producta fuerit. Ictus enim hanc procreare poteſt, & tunc per ſe dolorifica non eſt, cutisque quâ involvitur nec tumet nec rubet. Ictus, lapſus, antiquum ulcus, œdematoſa tumefactio, &c. antecedentia ferè ſemper ſunt ſigna quæ exoſtoſim à perioſtei vitio natam eſſe deſignant. Ulcera quoquè cum varicibus quæ in oſſium viciniâ ſedem habent os ſæpiſſimè alterant. Aliarum exoſtoſium ſigna, ut ſcorbuticarum, venerea-

rum, cùm ab horum vitiorum ſignis deſumantur, hîc locum invenire non poſſunt.

Exoſtoſes quæ poſt inciſiones & contuſiones in oſſibus superveniunt, multò minùs periculoſæ ſunt, quàm eæ quæ ulcerum, abſceſſuum criticorum, vel fracturarum ſequelæ ſunt. Omnium minimè malæ, benignæ exoſtoſes. Suam ſibimetipſi ſæpè conciliat medelam quæ in rachitide provenit exoſtoſis: lethifera verò eſt cancroſa, niſi totum auferatur membrum. Et in hoc etiam ultimo caſu funeſtiſſima nonnunquàm ſuperveniunt accidentia, præcipuè ſi morbificus humor labem ſuam in aliam partem depoſuerit.

Frequentiſſimi exoſtoſium exitus ſunt reſolutio, induratio, & ſuppuratio. Per putredinem & delitescentiam ſeſe terminare quoquè poſſe exoſtoſes jure ac meritò affirmari poteſt, cùm horum exituum nonnulla adſint exempla. Primus exitus, nempè reſolutio, benignior eſt & maximè ſalutaris, remediis ad antecedentem cauſam debellandam aptis cum ſucceſſu adhibitis. Quandò cutis quæ exoſtoſim inveſtit, rubeſcit & dolorem habet, hoc eſt ſignum ſuppurationem non procul abeſſe. Si mollis fiat tumor, ſi rubedo & dolor minores evadant, hoc eſt ſignum jam in exoſtoſi adeſſe ſuppurationem, & fluctuatio etiam tunc diſtinguitur, ſi intelligenti digito palpetur tumor. Extirpationem ſolam indicat maligna exoſtoſis, præcipuè ſi incaſſùm adhibita fuerint omnia remedia ad cauſam internam radicitùs evellendam maximè opportuna. Morbus localis tunc tantummodò oppugnandus & operationibus debellandus Chirurgicis, quæ terebrâ, ſerrâ, ſcalpro, forfice, malleo, celebrantur: omnia quoquè in hoc caſu applicanda olea, extracta, tincturæ, & diſſolutiones quæ ad oſſium exfoliationem conciliandam in uſum vocantur.

Quandò ſuppurationis viam ſecuta eſt exoſtoſis, apertura puri ineunda uſquè ad locum ubì ſedem habet, ſivè in partibus mollibus, ſivè in oſſe ipſo. Quandò poſt longiorem per remediorum internorum uſum tractationem ſemper eadem eſt exoſtoſis, inciſio crucialis hanc ſuper celebranda, pars angulorum cutis abradenda,

& vulnus posteà ſicciter deligandum. Apparatus posterâ die extrahitur, & applicatur perforans terebra, quâ plurima profunda foramina efformantur, inter ſe ſatis proxima, & omnem qui auferri debet tumorem occupantia; tunc forfice inciſorio, juvante malleo plumbeo, illud omne quod perforante terebrâ trajectum fuit, abraditur. Ea eſt foraminum utilitas, quòd ab his debilitatum os, faciliùs ſecetur, nec periculum ſit illud in partes varias diſcedere. Si magnus ſit tumor, & forficis ac mallei ictus pluries ferendi, ad poſteram diem vel aliam operatio differenda. Cum omnes partes vitioſæ ſublatæ fuerunt, ſicciter vulnus deligandum; &, ut celerior fiat poſteà exfoliatio, ſuper ulcus diſſolutio mercurii ab aqua forti vel ſpiritu nitri compoſita applicatur. Cætera pro artis lege perficienda uſque ad perfectam ſanationem.

Tertio in actorum Academiæ Chirurgiæ volumine, curioſa & docta celeberrimi Magiſtri *Houſtet* diſſertatio legitur de oſſium cylindricorum exoſtoſibus, cum novæ exoſtoſis ſpeciei deſcriptione. Plurimæ in hâc diſſertatione relatæ obſervationes probare videntur hanc eſſe regulam generalem, nempè quoties in oſſium cylindricorum cavitatibus exceſſivè accumulati fuerunt oſſei ſucci, toties ſeſe diſtendere debere eaſdem cavitates, & os ad minus volumen reduci. Nonnunquàm etiam rumpitur, dum reliquus canalis, in quo collecti non fuerunt ſucci vitioſi, naturalem figuram & magnitudinem conſervat. Sic in exoſtoſi femoris à Magiſtro *Trippier* coram Academiâ demonſtratâ, amborum pedum & magis circumferentiam præ ſe ferebat os. Per mediam partem ſecato tumore, ampla perſpiciebatur cavitas per femoris fibrarum expanſionem producta, & quinque circiter liquidi in hâc collecti pintas continens. Duæ ex hâc obſervatione & aliis ſpontè omiſſis, reſultant eliciendæ conſequentiæ quæ probant: 1°. Limphaticorum ſuccorum in oſſium cylindricorum cavitatem effuſionem. 2°. Eorumdem oſſium ſubſtantiæ expanſionem, quæ producitur à ſuccis è fibris oſſeis ruptis & diviſis diſtillantibus, in alterutrum membri latus creſcunt; & longum tantummodò poſt temporis intervallum, prout major ſit effuſio, os circumvolvere videtur

tumor ; atque etiam obſervatur multò magis in loco ubi incipit ; quàm in omni alio , hunc prominere.

F I N I S.

HAS THESES , Deo juvante , & præſide M. PETRO SUE juniore , Artium & Chirurgiæ Magiſtro , Collegii Regii Chirurgiæ præfecto , Regiæ Chirurgiæ Academiæ Conſiliario , Anatomes & Chirurgiæ in Scholâ Practicâ antiquo Profeſſore , Societatis Regiæ Monſpelienſis Correſpondente , nec - non in generali Pariſienſi Præfecturâ Chirurgo ordinario ; tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA DELORT , Burdigalus , Artium Liberalium Magiſter , & in almâ Burdigalenſi Facultate Medicinæ Doctor , Theſeos Auctor.

P A R I S I I S ,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Martis , vigeſimâ-quintâ menſis Octobris , Anno ſalutis 1774,
à ſeſqui - ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Cithareâ, 1774.